

Cần Thơ

Địa Lý

Đã từ xa xưa Cần Thơ đã được phong là Tây Đô (thủ đô của các tỉnh miền Tây). Cách thành phố Sài Gòn chừng 170 Km, Cần Thơ nằm trên hữu ngạn của dòng sông Hậu. Cần Thơ có thành phố Cần Thơ và 6 huyện (Thốt Nốt, Ô Môn, Châu Thành, Phụng Hiệp, Long Mỹ, Vị Thanh), nằm trên diện tích 3.022 km², với dân số khoảng 300.000 người. Đây là trung tâm lúa gạo của miền Tây Nam phần.

Dòng sông Hậu như ân nhân của vùng đất này, hàng năm đem lại cho Cần Thơ một lượng phù sa tương đối lớn, bồi đắp và tưới tiêu cho đồng ruộng ở đây. Nó cũng tạo ra một tiềm năng du lịch không nhỏ. Những ngày thời tiết đẹp, ngồi trên thuyền thả trôi theo dòng nước mà ngắm cảnh đôi bờ thì thật là tuyệt đẹp. Bên tả ngạn dòng sông Hậu có bến Ninh Kiều. Bến được biết đến nhờ vị trí thuận lợi và tương đối đẹp của nó. Nhìn ra một đường phố lớn ven sông tấp nập người xe qua lại, có nhà thủy tạ như một con tàu nổi bồng bênh nổi với bờ bằng một nhịp cầu chắc chắn và hết sức nên thơ. Ở đây cũng có khách sạn xây dựng để đón du khách. Khách đến đây có thể qua lại bằng các bến phà, hoặc ngồi trên thủy tạ nhấm nháp món lẩu lươn, đặc sản quê hương và ngắm cảnh thiên nhiên của dòng sông duyên dáng này.

Cần Thơ có Trường Đại học Cần Thơ, với khoảng 2000 sinh viên. Trường đào tạo các cử nhân về nông nghiệp, y và sư phạm để cung cấp chuyên viên cho các tỉnh miền Tây. Ở đây còn có các trung tâm nghiên cứu lúa, đã và đang tạo ra nhiều giống lúa mới có năng suất cao phục vụ cả nước.

Diện tích: 2.965 km² (1,162 sq miles). Dân số (01/04/1999): 1.811.140 người. Tỉnh lỵ: thành phố Cần Thơ. Các huyện, thị: thị xã Vị Thanh, Vị Thủy, Thốt Nốt, Ô Môn, Châu Thành, Phụng Hiệp, Long Mỹ. Dân tộc: Việt (Kinh), Khmer, Hoa.

Cần Thơ nằm ở trung tâm đồng bằng sông Cửu Long, giữa một mạng lưới kênh ngòi sông rạch. Cần Thơ tiếp giáp với 6 tỉnh: phía bắc giáp An Giang, Đồng Tháp, phía nam giáp Sóc Trăng, Bạc Liêu, phía tây giáp Kiên Giang, phía đông giáp Vĩnh Long.

Tỉnh Cần Thơ không có núi mà chỉ toàn đồng bằng và sông rạch. Sông Hậu Giang rất quan trọng về kinh tế, có bến bắc Cần Thơ gần tỉnh lỵ là nơi tiếp nhận các tàu biển lớn. Kinh rạch trong tỉnh rất nhiều và tiện cho việc giao thông.

Phía bắc có kinh Xà No, kinh Cầu Säck, kinh Thốt Nốt, kinh Thị Đồi, kinh Ô Mòi, sông Cần Thơ. Phía nam có kinh Cái Lớn, kinh Long Mỹ, kinh Phụng Hiệp... Quận Phụng Hiệp ở giữa bảy con kinh, từ đây dân chúng có thể đi Sóc Trăng, Rạch Giá, Cà Mau, hoặc ra hai sông Tiền Giang, Hậu Giang đi lên Sài Gòn.

Quốc lộ 4 và liên tỉnh lộ 27 là trục giao thông đường bộ quan trọng nối Cần Thơ với các tỉnh lân cận. Hai phi trường đặt ở Bình Thủy và Trà Nóc thuộc quận Châu Thành. Các tuyến đường lớn chạy qua tỉnh là quốc lộ 1A, quốc lộ 80, quốc lộ 91. Cần Thơ là trung tâm giao thông thủy bộ của cả vùng Nam Bộ, nối liền với Campuchia. Cần Thơ có bến cảng khá lớn tiếp nhận tàu 5.000 tấn.

Khí hậu nóng ẩm nhưng ôn hòa, có hai mùa mưa, nắng rõ rệt. Mùa mưa từ tháng 5 đến tháng 11. Mùa khô từ tháng 12 đến tháng 4. Cần Thơ cách Sài Gòn 169 km (105 miles), từ xa xưa đã được coi là trung tâm lúa gạo của miền Tây Nam Bộ, hiện nay là một trong những tỉnh sản xuất và xuất khẩu gạo chính của cả nước.

Với đất đai phì nhiêu, bên cạnh thế mạnh về cây lúa và cây ăn quả các loại. Cần Thơ còn có nguồn thủy sản khá phong phú chủ yếu là tôm, cá nước ngọt (hơn 5.000 ha ao đầm nuôi tôm, cá nước ngọt) và chăn

nuôi: lợn, gà, vịt. Các ngành công nghiệp hiện có là điện năng (nhà máy điện Trà Nóc 33.000 KW); kỹ thuật điện, điện tử, hóa chất, may, da và chế biến nông sản, thủy sản là thế mạnh của tỉnh.

Lịch sử

Cũng giống như lịch sử của phần lớn các tỉnh miền Tây, đất Cần Thơ trước đây thuộc tỉnh Long Hồ. Đời vua Minh Mạng đất Nam Kỳ Lục tỉnh gồm Biên Hòa, Gia Định, Định Tường, Vĩnh Long, An Giang và Hà Tiên. Thời Pháp thuộc, quân Pháp chia vùng An Giang thành sáu tỉnh Châu Đốc, Long Xuyên, Sa Đéc, Sóc Trăng và Bạc Liêu, Cần Thơ là tỉnh thứ 19 trong 21 tỉnh ở Nam Kỳ. Sau khi giặc Pháp chiếm trọn các tỉnh miền Nam vào năm 1867, dân chúng Cần Thơ đã cùng với đồng bào cả nước vùng lên đánh đuổi giặc ngoại xâm. Đầu năm 1868, anh hùng Đinh Sâm chiêu mộ nghĩa quân vùng Láng Hầm, Tầm Vu nổi lên chống Pháp giết tên Việt gian là cai tổng Nguyễn Văn Vinh và làm cho quân Pháp không lúc nào yên. Thực dân bèn sai hai tên tai sai là Trần Bá Lộc và Huỳnh Công Tấn đem quân tới đàn áp, giết hại dân chúng nhưng vẫn không tiêu diệt nổi tinh thần yêu nước của đồng bào Cần Thơ. Năm 1870, nhiều cuộc nổi dậy xảy ra ở Ô Môn chống lại việc bình định thôn ấp của giặc. Năm 1872, dân chúng theo các anh hùng Lê Công Thành, Âu Dương Lân, Phạm Văn Đồng kháng chiến, phá đồn bót giặc khắp vùng Cần Thơ, An Giang và Vĩnh Long.

Thắng cảnh

Bến Ninh Kiều: Nằm bên hữu ngạn sông Hậu, gần trung tâm thành phố Cần Thơ. Trên bến sông suốt ngày tấp nập tàu, thuyền xuôi ngược chở đầy những sản vật vùng đồng bằng sông Cửu Long. Bên Bến Ninh Kiều là cảng Cần Thơ. Cảng này được xây dựng hiện đại có khả năng tiếp nhận trọng tải 5.000 tấn, gần bến Ninh Kiều có chợ Cần Thơ, một trung tâm buôn bán lớn ở miền Tây Nam bộ. Nơi đây, hấp dẫn khách du lịch là nhà hàng nổi trên sông, bạn có thể vừa thưởng thức các món ăn đặc sản, vừa ngắm cảnh sông nước.

Trường Đại Học Cần Thơ: Thành lập từ năm 1966, trước có tên là Viện đại học Cần Thơ. Năm 1975 đổi tên thành đại học Cần Thơ. Trường đào tạo cán bộ cho ngành nông nghiệp, y học, sư phạm. Song song với nhiệm vụ đào tạo, trường còn làm công tác nghiên cứu khoa học. Trường đã hợp tác với một số nước trên thế giới nghiên cứu về các giống lúa mới, đất chua phèn của đồng bằng sông Cửu Long và kỹ thuật nuôi tôm nước lợ.

Vườn Du Lịch Cần Thơ: Trong những năm gần đây hàng loạt các vườn du lịch xanh tươi mà hiện đại đã và đang xuất hiện trên khắp các tuyến đường bộ, đường thủy ở Cần Thơ, ngày càng thu hút đông du khách trong và ngoài nước đến thăm. Vườn du lịch Mỹ Khánh, vườn nhà ông Sáu Dương, vườn lan Bình Thủy, vườn du lịch Ba Láng (Châu Thành), Tân Bình (Phụng Hiệp) trải dài dọc theo tuyến lộ vòng cung, trên các tuyến sông Phong Điền, Phụng Hiệp, và nhiều vườn du lịch khác ở Long Mỹ, Vị Thanh, Ô Môn, Thốt Nốt đang phát triển.

Từ thành phố Cần Thơ, du khách theo quốc lộ 1 hướng về Sóc Trăng qua cầu Đầu Sấu, đến gần cầu Cái Răng rẽ phải khoảng 6 km (4 miles) là đến vườn du lịch Mỹ Khánh. Vườn Mỹ Khánh rộng 2,2 ha với hơn 20 loại cây ăn trái, hoa kiểng và nhiều loại động vật như chim, cá, rùa, rắn, cua, tôm... Du khách đi dạo trong vườn hít thở không khí trong lành mát mẻ và được ngắm các loại trái cây chín và những món ăn đặt sẵn miệt vườn. Dưới bóng cây xanh thấp thoáng ẩn hiện những ngôi nhà nhỏ xinh là nơi khách nghỉ đêm. Khu Du Lịch Ba Láng: Cách thành phố Cần Thơ 9 km (4 miles) trên quốc lộ 1 theo hướng Sóc Trăng, qua cầu Cái Răng rộng 4,2 ha. Nơi đây có hồ ao sen nuôi động vật, hai hồ tắm dành cho người lớn và trẻ em, có sân khấu ngoài trời, chuồng thú, khách sạn mini. Những miệt vườn ở đây được kết hợp loại hình kinh tế vườn và du lịch đã làm phong phú thêm tuyến du lịch miền sông nước Cửu Long.

Chợ Nổi Phụng Hiệp: Mênh mông chợ nổi ngã bảy Phụng Hiệp (Cần Thơ). Ở đây mặt sông mênh mông rộng về 7 ngã. Từ các ngã thuyền bè tấp nập kéo về đây. Chợ ở trên mặt đất có những thứ gì, thì chợ nổi ngã 7 cũng đủ những mặt hàng mà người dân cần, từ cái kim sợi chỉ cho đến quần áo, thức ăn, rượu thịt... Còn các loại trái cây thì nhiều vô kể. Từ chợ nổi, bạn sẽ được cập bến để lên chợ rần. Cái tên chợ rần Phụng Hiệp cũng đã rất quen thuộc với du khách quốc tế. Đến tham quan chợ rần bạn sẽ được mời uống rượu

rắn và xem những màn biểu diễn múa rắn rất mạo hiểm. Chợ Phụng Hiệp quanh năm có rắn, rùa, chim, sóc, kỳ đà... phục vụ du khách.

Vườn Cò Bằng Lăng: Trên đường từ Cần Thơ về thị xã Long Xuyên (An Giang), qua khỏi thị trấn Thốt Nốt khoảng 5 km (3 miles) là đến vườn cò Bằng Lăng. Vườn nằm ở cuối cầu Bằng Lăng dọc theo bờ sông nhỏ, dưới những hàng cây rợp bóng trước một vùng nước trắng mênh mông như biển đó là ruộng lúa đã gặt xong vào mùa nước nổi.

Du khách đến thăm vườn cò sẽ được thấy hàng trăm, hàng ngàn, hàng vạn con cò (cò trắng, cò xám, cò đen, cồng cộc) chao cánh và sà xuống những cành trúc la đà, đong đưa theo gió, rồi rít gọi đàn trong vườn còn có cái tùm dưng chìa ra bờ ruộng, làm bằng tre cao chừng 3 m (9 ft) thoát trông như một khăn dài mà ở đó du khách có thể dõi mắt nhìn khắp vườn cò, tìm hiểu cảnh sinh hoạt của đàn cò đông đúc giữa vùng đồng quê thanh bình của đồng bằng sông Cửu Long.

Vườn Cò Bằng Lăng: Trên đường từ Cần Thơ về thị xã Long Xuyên (An Giang), qua khỏi thị trấn Thốt Nốt khoảng 5 km (3 miles) là đến vườn cò Bằng Lăng. Vườn nằm ở cuối cầu Bằng Lăng dọc theo bờ sông nhỏ, dưới những hàng cây rợp bóng trước một vùng nước trắng mênh mông như biển đó là ruộng lúa đã gặt xong vào mùa nước nổi.

Du khách đến thăm vườn cò sẽ được thấy hàng trăm, hàng ngàn, hàng vạn con cò (cò trắng, cò xám, cò đen, cồng cộc) chao cánh và sà xuống những cành trúc la đà, đong đưa theo gió, rồi rít gọi đàn trong vườn còn có cái tùm dưng chìa ra bờ ruộng, làm bằng tre cao chừng 3 m (9 ft) thoát trông như một khăn dài mà ở đó du khách có thể dõi mắt nhìn khắp vườn cò, tìm hiểu cảnh sinh hoạt của đàn cò đông đúc giữa vùng đồng quê thanh bình của đồng bằng sông Cửu Long.

Di tích

Chùa Nam Nhã: Tọa lạc ở số 612 đường Cách Mạng Tháng Tám, phường An Thới, thành phố Cần Thơ. Trước là tiệm thuốc bắc Nam Nhã Đường và là nơi liên lạc, hội họp của các phong trào đấu tranh chống Pháp. Chùa do ông Nguyễn Giác Nguyên đứng ra xây dựng năm 1895, theo tông phái Minh Sư nên còn được gọi là chùa Minh Sư. Chùa Nam Nhã là nơi hoạt động của những sĩ phu yêu nước trong tổ chức Việt Nam Quang Phục Hội. Năm 1917, chùa được trùng tu. Sân chùa rộng rãi trồng nhiều cây, giữa sân là hòn non bộ cao hơn 2m (6 ft).

Trong chính điện có bàn thờ cụ Giác Nguyên, Lịch Đại Tổ sư, bàn thờ Tam Giáo với ba pho tượng bằng đồng là tượng Đức Phật Thích Ca, Đức Khổng Tử và tượng Lão Tử. Hai bên chính điện là hai ngôi nhà 5 gian dành cho phái nam và phái nữ ở. Phía sau là khu vườn mộ, nơi yên nghỉ của những người tham gia phong trào Đông Du và những người xây dựng chùa.

Hội Linh Cổ Tự: Tọa lạc tại số 314/36, đường Cách Mạng Tháng Tám, phường An Thới, thành phố Cần Thơ. Chùa xây cất năm 1907, lúc đầu bằng tre, lá sau đó nhờ bà con quyên góp nên năm 1914 chùa được xây lại bằng gỗ và gạch ngói. Khi mới lập, chùa có tên "Hội Long Tự" có ý nghĩa mong muốn sự thịnh vượng tốt đẹp cho nhân dân quanh vùng. Năm 1914 hòa thượng Thích Hoành Đạo trụ trì, chùa đổi tên là "Hội Linh Cổ Tự". Chùa Hội Linh Cổ Tự còn giữ những tác phẩm điêu khắc gỗ có giá trị như bức tượng Giám Trai, chuông đồng mõ, bộ binh khí (16 cái) và hàng chục bức tượng bằng gỗ, xi măng, thạch cao và đồng.

Đình Bình Thủy (Long Xuyên Cổ Miếu): Đình Bình Thủy tên cũ là đình Long Xuyên, tọa lạc tại phường Bình Thủy nên nhân dân quen gọi là đình Bình Thủy. Từ trung tâm thành phố Cần Thơ du khách đi khoảng 5 km (3 miles) theo đường Nguyễn Trãi qua đường Cách Mạng Tháng Tám và Lê Hồng Phong là tới đình. Đình được dựng vào thế kỷ 19, được vua Tự Đức sắc phong là thần "Bồn Cảnh Thành Hoàng" vào ngày 09/01/1853. Từ khi có sắc phong, dân chúng cất lại đình lần thứ hai lợp ngói, phía trước đình xây thêm một nhà võ ca (nhà hát ca). Sau này nhân dân còn đưa thêm những người có công với nước vào thờ: Đình Công Chánh, Nguyễn Trung Trực, Bùi Hữu Nghĩa, Võ Huy Tập....

Đình Bình Thủy được xây lại mới hoàn toàn, hoàn thành vào năm 1910. Đình có kiến trúc khác với các đình phía bắc. Nhà trước và nhà sau hình vuông, mỗi chiều có 6 hàng cột, các chân cột đều choãi ra làm cho đình thêm vững chắc. Trên nóc đình hai mái nhà trước chồng lên nhau, nhà chánh điện sau ba mái chồng lên nhau theo kiểu kiến trúc "thượng lầu hạ hiên". Nóc có gắn tượng người, kỳ lân, cá hóa rồng. Mặt trước nhà là các cột xi măng. Trong tòa tiền đường có bàn thờ Nghi Hạ, Nghi Trung. Nơi nhà vuông nhỏ đặt bàn thờ hương chức, Tiên Giác, phía trong là bàn thờ Hậu Hiền. Sát vách trong cùng ở gian giữa thờ Hậu Thần, hai bên là hai bàn thờ Hữu Ban và Tả Ban.

Đình Bình Thủy là một công trình có giá trị về kiến trúc nghệ thuật của ngôi đình làng ở một vùng đất mới khai phá thuộc miền Tây Nam bộ. Mặc dù được xây dựng vào đầu thế kỷ 20, nhưng kiến trúc của đình Bình Thủy mang nhiều nét kiến trúc dân tộc, với những mảng chạm, những họa tiết trang trí, khắc gỗ rất tinh tế và sinh động. Hàng năm nhân dân tổ chức các ngày lễ thượng điền, hạ điền rất đông vui với các trò chơi dân gian như thả vịt, kéo co, nữ công gia chánh... được duy trì cho đến nay và được đông đảo nhân dân tham gia.

Kinh Tế

Phần đông dân chúng cư ngụ trong tỉnh là người Kinh, ngoài ra còn có người Việt gốc Khmer và gốc Hoa. Dân ta theo các đạo Phật, Hòa Hảo, Cao Đài, Thiên Chúa.

Cần Thơ được ví như kinh đô của miền Tây, có nền thương mại phát triển. Cần Thơ là trung tâm lúa gạo. Vùng đất dọc theo sông Hậu Giang là những vòng đất cao nối tiếp nhau, trồng nhiều hoa màu phụ và cây ăn trái như cam quýt, chuối, mía, măng cụt, xoài, sầu riêng, dừa, phía dưới các vòng đất này là vùng trồng lúa rất tốt. Đất các quận Phong Phú, Phụng Hiệp, Châu Thành phù sa màu mỡ được chuyên canh trồng lúa. Ngoài ra nghề trồng trầu, cau mang lại lợi tức lớn cho tỉnh.

Vì tỉnh có nhiều sông rạch nên đồng bào ta cũng theo nghề nuôi cá nước ngọt, biến chế một số hải sản khô và làm nước mắm. Ngoài ra dân chúng còn làm một số nghề thủ công lâu đời như tương, chao, muối, đồ gốm, dệt chiếu, nón dệt vải...